

Un combat dialèctic per jutjar 'L'estranger'

Carles Alfaro desdobra el personatge d'Albert Camus en dues consciències

Carles Alfaro porta a escena la seva obsessió: *L'estranger*, d'Albert Camus, la novel·la fundacional de l'existencialisme. El Canal i el Teatre Lliure acullen l'estrena d'un muntatge sobre la mentida social.

L.S.

BARCELONA. Entre el primer tret contra un àrab i els quatre següents hi va haver uns segons. Una pausa. I el que podria haver estat un accident involuntari, i fins i tot fortuït, es converteix en un assassinat a sang freda que el condueix a la pena de mort. Perquè, a més, després de cosir a bales un home armat amb un simple ganivet, no és capaç de mostrar ni penediment ni tristesa. Meursault és l'enigmàtic i complex protagonista de *L'Étranger* (*L'estrany*, 1942), la novel·la d'Albert Camus que va posar les bases de l'existencialisme. Aquest divendres i dissabte, traduïda com a *L'estranger*, s'estrenarà a El Canal de Salt, i del 18 d'abril al 12 de maig es veurà al Teatre Lliure de Gràcia.

Carles Alfaro s'ha capbussat en un llibre que juga tramposament amb el llenguatge per mostrar totes les arestes d'un protagonista "indolent, indiferent respecte al món que l'envolta, que mai ha pretès significar-se i que ha fet esforços per adaptar-se a la societat però és un inadaptat -explica el director-. Un home incapaç de mentir o fingir".

De nou en tàndem amb Rodolf Sirera -amb qui va signar l'adaptació de *La caiguda*, del mateix autor, el 2002-, ha analitzat fins a l'última coma per treure l'entrellat del personatge. "Hi tens empatia, al llarg de la novel·la, perquè tots portem dins una espècie d'esclau nostàlgic i ens

provoca certa enveja sentir un home tan autèntic, amb una franquesa fins i tot cruel", explica. Alfaro hi troba reflectit "l'aspecte de màrtir de l'home lliure" perquè, en el fons, potser "una certa hipocresia és necessària", accepta el director. "Si tothom es comportés com ell, amb un individualisme ferotge i irreprimible, potser no seria possible la convivència", planteja.

Camus s'amagava darrere d'alguns dels trets de Meursault. Va escriure l'obra quan ja s'havia instal·lat al París d'entreguerres des de la seva Algèria natal, on desenvoluparia el seu humanisme tràgic. *L'estranger* ha mostrat l'absurditat de l'existència: Meursault té una nul·la capacitat de relacionar-se amb humans; li són indiferents els grans temes com la vida, la mort, l'amor i la llibertat; però en canvi li importen els detalls quotidians del present, com treure a passejar el gos. I la natura. No pot sentir des de la raó, però sí des dels sentits.

Desdoblament del personatge

I, malgrat entendre'l, Camus no fa una defensa a ultrança del seu protagonista apàtic, buit, solitari, passiu. "No és un moralista", justifica Alfaro. L'autojudici li sembla més enriquidor que la crítica social. Seguint aquesta pista, i aprofitant els canvis de temps verbals de l'original, Alfaro i Sirera han desdoblant el Meursault en dos actors: és un únic personatge que pateix xocs de la seva pròpia consciència. Ferran Carvajal interpreta l'home que viu en directe els fets com si li passessin per primer cop i Francesc Orella és ell mateix però un pas per davant, ja conscient d'ell i l'entorn.

L'obra comença dins d'una cel·la i acaba just després de la visita del

Francesc Orella i Ferran Carvajal interpreten un únic personatge a la vegada, Meursault. DAVID RUANO

Compromís
"Avui no hi ha molta gent muda, que no se significa?", pregunta Carles Alfaro

capellà. Entre les quatre parets hi ressonen preguntes, diàlegs, debats. Són dues veus -i algunes més d'altres personatges secundaris- que descriuen la vida d'un home, des de la mort de la mare a la seva pròpia. "És un viatge iniciàtic -diu Alfaro-. La consciència ens complica la vida però alhora és una llum. Quan trobem algú amb tranquil·litat i indiferència, prop del nihilisme, ens agrada... -reflexiona Alfaro-. I no està tan lluny. Al País Valencià el menfotisme ha sigut una actitud endèmica. Jo veig molts Meursaults: no hi ha molta gent muda, que no se significa? La falta de compromís ha sigut llarga. L'individu avui està espantat d'agafar compromís, excepte la hipoteca, per desgràcia".

Pepe Rubianes, la infanta i el TNC sense funció

El traspunt

SANTI FONDEVILA

● **La princesa i el còmic.** La imputació de la infanta Cristina en el cas Nóos m'ha fet recordar Pepe Rubianes, desaparegut l'1 de març de fa tres anys. Quina falta ens fa un llenguallarg com ell per parlar sense embuts i amb gràcia del que ens passa! Fins i tot penso com seria l'enèsima versió de *Rubianes solamente* en l'actualitat. L'associació entre la infanta i el bufó no és casual. Recordo que en una de les versions d'aquell espectacle, que renovant-se es mantenia any rere any, Pepe Rubianes explicava el que podia haver passat si la infanta Cristina hagués anat a veure el seu xou: si després es coneguessin personalment, les coses anirien rodades i el convertien en gendre del rei. I es partial, com tot el públic.

Queda clar, ara, que a la infanta li hauria anat molt més bé amb l'actor que no pas amb el pocavergonya encorbatat. Potser seria viuda, perquè hi ha coses que no podem canviar, però conservaria la seva dignitat oficial i l'estima del poble. Una versió més divertida d'*El príncep i la corista*. Com ho veus, Pepe?

● **Al TNC cal reflexionar** El Teatre Nacional de Catalunya va suspendre la funció de l'obra *Una història catalana* del Dissabte Sant a la Sala Gran per falta de públic, ja que la concepció de l'espectacle necessita un mínim d'espectadors, i no hi eren. Ni de bon tros. El director del TNC, Sergi Belbel, i el de l'obra, Jordi Casanovas, en van acordar la suspensió. *Una història catalana* pertany a l'arriscada i, crec, necessària aposta de Belbel per obrir les portes de la Sala Gran a la nova dramaturgia catalana. La suspensió pot passar com una anècdota. Però no ho és. Al contrari: hauria de moure a la reflexió a qui correspongui.

I no parlem sobre l'aspecte artístic -perquè l'obra té elements molt bons i em consta que els espectadors joves surten d'allò més contents de la funció-, sinó del fet que aquest canvi de marxa hauria d'anar acompanyat d'unes accions de gestió de públics i unes ofertes que fessin assequibles les entrades al públic en general i al públic natural d'aquests autors. Perquè els 38,9 o 32,9 (amb descompte) euros que costa una entrada és, avui en dia, inassequible per a molta gent. El TNC, immobilitzat per les retallades i la falta de pressupost, no ha posat prou imaginació a la recerca del públic, que és el d'ara i que ha de ser el del futur.

Les intimitats de Pla, Joyce, Napoleó i Marilyn, al descobert

LAURA FABREGAT

BARCELONA. L'actriu Mercè Sampietro i el músic Eduard Iniesta tornaran a aparèixer junts a l'escenari -després de compartir *Sensualitats*- amb l'obra *9 maletes*, dirigida pel cineasta Joaquim Oristrell. A través de música, poesia recitada i interpretació, l'espectacle explica la peculiar història d'amor entre el Jacob, un músic que busca inspiració, i la Brenda, una aventurera que acaba d'heretar nou maletes plenes de cartes, set gats i 250.000 dòlars en diamants.

Les cartes que la Brenda rep són el punt clau de l'obra. L'espectacle és "un recorregut per fragments de cartes autèntiques de gent important que tots coneixem", explica Oristrell. Des de les cartes que va escriure Josep Pla poc abans de

Eduard Iniesta i Mercè Sampietro obren cartes de Franco, Virginia Woolf o Jack l'Esbudellador. MUNTANER

morir fins als escrits enverinats de despotisme que Einstein enviava a la seva muller Mileva. Pel director, l'objectiu és arribar a la part més íntima, i també la més desconeguda, de diferents personatges universals a partir de cartes que van deixar. I en són 22 en total: James Joyce, Frida Kahlo, Virginia Woolf, Napoleó, Marilyn Monroe, Van Gogh, Salvat-Papasseit, etcètera. L'equip defineix *9 maletes* com una barreja de *thriller* amb pistes per resoldre, de comèdia i de musical que convida l'espectador a jugar. I això sense deixar de ser una obra didàctica en la qual es divulguen secrets de grans personatges. "És com "fer un viatge al passat", diu Oristrell.

L'obra s'estrena avui a la Sala Muntaner i es podrà veure fins al 5 de maig.